

SADRŽAJ

Predgovor	9
1. Hermeneutička i analitička perspektiva u proučavanju prava	11
1.1. Dvije tradicije.....	13
1.2. Konvergencije.....	18
1.3. Regionalna nerazumijevanja	21
1.4. Teorija pravnog tumačenja u Srbiji	26
1.5. Rezime poglavlja.....	30
2. Hermeneutika: od područnih disciplina do filozofske <i>κρισις</i>	33
2.1. Višeznačnost pojmova hermeneutika i interpretacija.....	35
2.2. Kratka predistorija hermeneutike	39
2.2.1. Hermeneutika na marginama antičke filozofije.....	39
2.2.2. Pravna hermeneutika kao dio povijesti hermeneutike.....	41
2.2.3. Prosvjetiteljska hermeneutika.....	44
2.2.4. Romantičarska hermeneutika	47
2.3. Tri lica hermeneutike	49
2.3.1. Od artističke do metodološke univerzalnosti	52
2.3.1.1. Pogrešno razumijevanje kao ishodište tumačenja ...	53
2.3.1.2. Metodološko utemeljenje duhovnih nauka	58
2.3.2. Hermeneutika kao ontologija	62
2.3.2.1. Razumijevanje i <i>in-der-Welt-sein</i>	63
2.3.2.2. Tradicija, pripadnost i razumijevanje.....	67
2.3.3. Hermeneutika kao kritika.....	75
2.3.3.1. Hermeneutika, kritika i komunikacija.....	76
2.3.3.2. Distanca i hermeneutika sumnje	80
2.4. Završne napomene	87
3. Opšta hermeneutika Emilija Betija.....	89
3.1. Mjesto Betijeve hermeneutike.....	91
3.2. Napomena o stilu i o Betijevoj recepciji hermeneutičkog nasljeđa.....	95
3.3. Objektivni pol interpretacije.....	98

3.3.1.	Ontološka i etička polazišta	98
3.3.2.	Idealna objektivnost vrijednosti	100
3.3.3.	Individualni duh i duhovnost čovječanstva	105
3.3.4.	Realna realizacija idealne objektivnosti	106
3.3.5.	Objektivacije duha kao reprezentativne forme	107
3.4.	Razumijevanje i tumačenje	109
3.4.1.	Trijadička struktura razumijevanja	110
3.4.2.	Jezik, komunikacija i tekst	115
3.4.3.	Tumačenje, saznanje i stvaranje	120
3.5.	Teorijski momenti/aspekti interpretacije	127
3.5.1.	Filološki/aperceptivni momenat	130
3.5.2.	Kritički momenat	130
3.5.3.	Psihološki momenat	131
3.5.4.	Tehnički momenat	131
3.6.	Interpretativni kanoni	132
3.6.1.	Kanon autonomije	134
3.6.2.	Kanon totaliteta	136
3.6.3.	Kanon aktuelnosti	139
3.6.4.	Kanon prilagođavanja	141
3.6.5.	Autonomija, aktuelnosti i integrativna funkcija interpretacije	143
3.7.	Prepreke ispravnom razumijevanju	146
3.8.	Vrste tumačenja	147
3.9.	Kriterijumi klasifikacije interpretativnih postupaka	150
3.9.1.	Prevalencija jednog od teorijskih momenata interpretacije	150
3.9.2.	Funkcija interpretacije	151
3.10.	Interpretacija u rekognitivnoj funkciji	154
3.10.1.	Filološka interpretacija	154
3.10.2.	Istorijska interpretacija	158
3.10.3.	Tehnička interpretacija	160
3.11.	Interpretacija u reproduktivnoj funkciji	162
3.12.	Tradicija, obrazovanje i hermeneutika	164
3.13.	Zaključne napomene	167
4.	Normativna funkcija pravnog tumačenja	171
4.1.	Interpretacija u normativnoj funkciji	173
4.1.1.	Teološka interpretacija	174
4.1.2.	Psihološka interpretacija u praktičnoj ulozi	175

4.2.	Interpretacija u Betijevim pravnodogmatičkim i pravnoistorijskim radovima	177
4.3.	Teorija pravnog tumačenja i hermeneutička teorija prava.....	180
4.4.	Pravno tumačenje kao tumačenje u normativnoj funkciji	185
4.4.1.	Istorijsko saznanje norme i njen integrativni razvoj	188
4.4.2.	Primjena, kvalifikacija i konstrukcija	189
4.4.2.1.	Kvalifikacija i tumačenje.....	192
4.4.2.2.	Dogmatika i tumačenje	194
4.4.3.	Uloga tumačenja u integraciji pravnog poretka	195
4.4.3.1.	Pravne praznine i tumačenje.....	197
4.4.3.2.	Tumačenje i nedostaci pravne regulacije.....	199
4.4.3.3.	Rasuđivanje po analogiji i njegove granice	201
4.4.3.4.	Pravni principi kao interpretativna sredstva.....	203
4.4.4.	Tumačenje i diskrecija	208
4.4.4.1.	Pravno regulisanje tumačenja	214
4.4.5.	Autentično tumačenje.....	217
4.4.6.	Kritika predrasuda teorija pravnog tumačenja.....	219
4.4.6.1.	<i>Mens auctoris</i>	221
4.4.6.2.	<i>Ratio juris</i>	223
4.4.6.3.	<i>In claris non fit interpretatio</i>	225
4.4.6.4.	Momenti i vrste pravnog tumačenja.....	229
4.4.7.	Tumačenje zakona.....	231
4.4.8.	Tumačenje običajnih pravila.....	234
4.4.9.	Tumačenje heteronormativnih pravnih akata	236
4.4.9.1.	Tumačenje upravnih akata	237
4.4.9.2.	Tumačenje presuda.....	238
4.4.10.	Tumačenje autonomnih akata	239
4.4.10.1	Tumačenje ugovora	239
4.4.10.2	Tumačenje međunarodnih ugovora.....	240
4.5.	Zaključne napomene	241
5.	Hermeneutika: povratak područnim korijenima	245
5.1.	Hermeneutika kao problem odnosa teorije i prakse.....	247
5.1.1.	Emilio Beti VS Hans Georg Gadamer	250
5.1.2.	Recepcija Betijeve hermeneutike	261
5.2.	Hermeneutika i nauke.....	264
5.3.	Relativističke implikacije filozofske hermeneutike	265
5.3.1.	Mjesto hermeneutike u naučnoj metodologiji	271
5.4.	Savremena pravna hermeneutika	277

5.4.1.	Anglosaksonske teorije pravne interpretacije	283
5.4.1.1.	Filozofski realizam u pravnoj interpretaciji	287
5.4.1.2.	Konvencionalizam u pravnoj interpretaciji	293
5.4.1.3.	Interpretativni univerzalizam	296
5.4.1.4.	Originalizam, tekstualizam i intencionalizam	304
5.4.2.	Pravni realizam đenovljanske škole	310
5.4.3.	Njemačka interpretativna teorija	314
5.5.	Beti i savremena hermeneutika	320
6.	Bibliografija	331